

طرح درسی!

مریم درخشان

آموزگار دبستان - تهران

• نوآوری در یادگیری با تکالیف

• درسی خلاق راهنمایی برای آموزگاران، پدران و مادران

اگر خوانندگان محترم مجله به یاد داشته باشند، از مهرماه ۸۸ تا اردیبهشت ۸۹، در هشت شماره‌ی مجله‌ی رشد آموزش ابتدایی، سلسله مطالبی را با نام «نوآوری در یادگیری با تکالیف درسی خلاق» چاپ کردیم. این مجموعه که در هر شماره، چهار صفحه از مجله را به خود اختصاص می‌داد، بخش‌های برگزیده‌ی کتابی بود با عنوان «با تکالیف درسی به دانش‌آموزان خود کمک کنید» که با ترجمه، مطالعه‌ی تطبیقی و پژوهش زری آقاجانی و نظارت مجله‌ی رشد آموزش ابتدایی، در ۳۲ صفحه به چاپ رسید. اکنون متن کامل این اثر، با ترجمه، پژوهش و مطالعه‌ی تطبیقی مشترک سردبیر مجله و خانم آقاجانی، در قالب کتابی با همین نام و در ۸۴ صفحه به قطع خشتی و به قیمت دو هزار تومان منتشر شده است.

در کتاب، با متن کامل‌تری از آنچه در مجله به چاپ رسید، روبه‌رو هستیم. کتاب غیر از سرآغاز و پیش‌گفتار، سه فصل دارد. در فصل اول از تکالیف درسی، به مثابه دروس بزرگ برای آموزگاران و والدین سخن می‌رود. در فصل دوم، راهکارهای مرتبط با چگونگی غلبه بر مشکلات تکالیف درسی به بحث گذاشته می‌شود و سرانجام در فصل سوم که قسمت اعظم صفحات کتاب را شامل می‌شود، با ۱۸

یک روز کاملاً معمولی تحصیلی بود. به طرح درس‌م نگاه کردم و دیدم کاملاً برای تدریس آماده‌ام. اولین کاری که باید می‌کردم، این بود که مشق‌های بچه‌ها را کنترل کنم و ببینم تکالیفشان را کامل انجام داده‌اند یا نه.

هنگامی که نزدیک **مریم** رسیدم، با سر خمیده، دفتر مشقش را جلوی من گذاشت. دیدم که تکالیفش را انجام نداده است. سعی کرد خودش را پشت سر بغل دستی‌اش پنهان کند که من او را نبینم. طبیعی است که من به تکالیف او نگاهی انداختم و گفتم: «**مریم!** این کامل نیست».

او با نگاهی پر از التماس که در عمرم در چهره‌ی هیچ کودکی ندیده بودم، نگاهم کرد و گفت: «دیشب نتونستم تمومش کنم، واسه‌ی این که مامانم داره می‌میره».

و ناگهان هق‌هق گریه‌اش سکوت کلاس را شکست. همه‌ی بچه‌ها سر جایشان بیخ زدند.

چه قدر خوب بود که او کنار من نشسته بود. سرش را روی سینه‌ام گذاشتم، دستم را دور بدنش محکم حلقه کردم و او را در آغوش گرفتم. هیچ‌یک از بچه‌ها تردید نداشت که مریم به شدت آزرده شده است. آن قدر شدید که می‌ترسیدم قلب کوچکش بشکند. صدای هق‌هق او در کلاس پیچید. بچه‌ها با چشم‌های پر از اشک، ساکت و صامت نشسته بودند و او را تماشا می‌کردند.

سکوت سرد صبحگاهی کلاس را فقط هق‌هق گریه‌های مریم می‌شکست. بدن کوچک او را به خود فشردم. یکی از بچه‌ها دوید تا جعبه‌ی دستمال کاغذی را بیاورد. احساس کردم لباسم با اشک‌های گران‌بهای او خیس شده است. درمانده بودم و دانه‌های اشکم روی موهای او می‌ریخت.

سؤالی ذهنم را به خود مشغول کرده بود: «برای بچه‌ای که دارد مادرش را از دست می‌دهد، چه می‌توانم بکنم؟» تنها فکری که به ذهنم رسید، این بود که: «دوستش داشته باش... به او نشان بده که برایت مهم است... با او گریه کن».

انگار دنیای کودکانه‌ی او داشت به پایان می‌رسید و من کار زیادی نمی‌توانستم برایش انجام بدهم. اشک‌هایم را پاک کردم و به بچه‌های کلاس گفتم: «بباید برای مریم و مادرش دعا کنیم.» داعی از این پرشورتر و عاشقانه‌تر، تا به حال به سوی آسمان‌ها نرفته بود.

پس از چند دقیقه، مریم نگاهم کرد و گفت: «انگار حالم خوبه.» او حسایی گریه و دل خود را از زیر بار غم و اندوه رها کرده بود. آن روز بعد از ظهر مادر او مرد.

هنگامی که برای تشییع جنازه رفتم، مریم پیش دوید و به من خیرمقدم گفت. انگار مطمئن بود که می‌روم و منتظر مانده بود. خودش را در آغوش من انداخت و کمی آرام گرفت، گویی توانایی و شجاعت پیدا کرده بود. مرا به طرف تابوت راهنمایی کرد. در آن جا توانست به چهره‌ی مادرش نگاه کند و با چهره‌ی مرگ که هرگز نمی‌توانست اسرار آن را بفهمد، روبه‌رو شود.

شب، هنگامی که می‌خواستم بخوابم، از خداوند تشکر کردم؛ به خاطر این که به من این حس زیبا را داد تا توان آن را داشته باشم که اجرای طرح درس‌م را کمی انعطاف‌پذیر کنم و دل شکسته‌ی یک کودک را شاد گردانم.

خلاقیت در یادگیری با تکالیف و بازی

کتاب‌هایی مناسب برای آموزگاران، دانش‌آموزان و پدران و مادران

راهبرد مؤثر برای انجام بهینه‌ی تکالیف درسی آشنای شویم.

در این کتاب، تجربه‌های معلمان، پدران و مادران ایرانی و خارجی در مورد غلبه بر مشکلات انجام تکالیف درسی به‌طور مبسوط بیان می‌شود. مؤلفان کتاب، براساس تجربه‌های ذکر شده در متن اصلی که نوشته‌ای از **نانسی پائولو**، محقق آمریکایی است، تجربه‌های ناب استادان، معلمان و والدین ایرانی را هم، به‌صورت پژوهش به‌لایه‌لایه متن افزوده‌اند.

چاپ اول کتاب «سوآوری در یادگیری با تکالیف درسی خلاق» را نشر امروز در تهران (تلفن ۸۸۳۴۵۲۱۷) و در شمارگان دو هزار نسخه منتشر کرده است.

● دومی گفت... ●

طرح نوین آموزش مهارت‌های زندگی و مفاهیم اخلاقی با بازی انگشت‌ها

برای آموزش کودکان، روش‌ها و راه‌های بسیاری وجود دارد که هر روز نیز بر تعداد آن‌ها افزوده می‌شود. آموزش از طریق بازی با انگشت‌ها نیز یکی از شیوه‌هایی است که مبتکر آن، پس از سال‌ها تدریس و اجراء، تصمیم به مکتوب کردن تجربه‌هایش گرفته است.

«دومی گفت...» کتابی است در ۱۲ صفحه‌ی رنگی در قطع خستی که خانم **ظریفه هدایتی** تألیف و انتشارات آوای برتر (۴۴۴۶۳۸۴۳-۰۲۱) چاپ اول آن را به قیمت هزار تومان منتشر کرده است.

ظریفه هدایتی بر این باور است که این نوع تعلیم یا بازی، مزایای بسیاری دارد. از جمله این‌که هزینه‌ای ندارد و در دست‌رس‌ترین وسیله‌ی کمک‌آموزشی محسوب می‌شود. از طرف دیگر می‌توان در زمانی کوتاه، ارزش‌های مهم زندگی را به‌صورت قصه، شعر و نمایش آموخت.

مؤلف در این کتاب مصور، رنگ کردن، شعر، کار گروهی و نمایش مشارکتی را براساس مفاهیم مذهبی و اخلاقی و یا ادبی، مثلاً با الهام از مطالب «گلستان» سعدی، به بچه‌ها یاد می‌دهد.

کتاب «دومی گفت...» طرحی در آموزش مهارت‌های زندگی و مفاهیم اخلاقی به کودکان به وسیله‌ی بازی با انگشت‌هاست و بر این باور است که یادگیری مهارت‌های زندگی و مفاهیم اخلاقی در فضایی شاد و بانشاط، مؤثرتر خواهد بود.

● جن اعداد ●

مؤلف: هانس ماگنوس انزنس برگر
مترجم: ملک‌دخت قاسمی نیک‌منش
ناشر: آبیژ (۶۶۵۶۶۵۰۹ و ۶۶۴۱۴۴۷۴)

نوبت چاپ: اول، بهار ۱۳۸۹

قیمت: ۸۰۰۰ تومان، ۲۶۴ صفحه، مصور
یکی از دشواری‌های نظام آموزشی به‌ویژه در دوره‌های پیش از دانشگاه، دشوار بودن فهم ریاضی است. با این‌که تحولات جدیدی در محتوای کتاب‌های ریاضی و به‌روزرسانی این دانش صورت گرفته است، اما هنوز هم جای کار بسیار است.

مؤلف کتاب حاضر متفکری است با بیانی فصیح، که درباره‌ی پرآدمانه‌ترین موضوعات از سیاست و ریاضیات گرفته تا شعر، با بصیرت می‌نویسد.

او می‌گوید: «اعداد واقعاً موجودات شگفت‌انگیزی هستند.»

«جن اعداد»، اولین کتاب او برای کودکان

است؛ ماجرای پسری به نام **رابرت** که از ریاضیات و معلم آن متنفر است. تا این‌که جن اعداد سر می‌رسد و درباره‌ی مفاهیم ریاضی و اعدادی چون صفر، یک، سری‌های بی‌نهایت، اعداد اول و احتمالات، اسرار هیجان‌انگیزی را به زبان قصه به او یاد می‌دهد.

بخش‌های کتاب به نام‌های «شب اول»، «شب دوم» تا «شب دوازدهم» ادامه دارد و با تصاویر رنگی آراسته شده است. با مطالعه‌ی کتاب می‌توانید با اطلاعات دیگری هم‌چون اعداد مثلثی، جذر گرفتن، چندوجهی‌ها، عددپی، مساحت دایره و هرم، و بسیاری مطالب دیگر آشنا شوید.

کتاب، از ترجمه‌ی خوبی برخوردار است و در آماده‌سازی آن، اصول زیبایی‌شناسی به شکلی بدیع و چشم‌نواز مورد توجه قرار گرفته است. این کتاب در هنگام انتشار، در سه کشور ایتالیا، اسپانیا و آلمان، جزو پرفروش‌ترین کتاب‌ها بوده و تنها در آلمان ۱۸۰ هزار نسخه از آن به فروش رفته است.

جن اعداد، هدف و روشی شبیه دنیای سوفی دارد. اگر دنیای سوفی، در صدد است فلسفه را با زبانی ساده به بچه‌ها یاد بدهد، جن اعداد، این کار را با بیان روایی برعهده گرفته است.

